

Brüssel, 15. juuli 2021
(OR. en)

Institutsioonidevaheline
dokument:
2021/0213(CNS)

10872/21
ADD 7

FISC 123
ECOFIN 745
ENER 327
ENV 527
CLIMA 192
IA 137

SAATEMÄRKUSED

Saatja:	Euroopa Komisjoni peasekretär, allkirjastanud Martine DEPREZ, direktor
Kättesaamise kuupäev:	15. juuli 2021
Saaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopa Liidu Nõukogu peasekretär
Komisjoni dok nr:	SWD(2021) 642 final
Teema:	KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE <i>Lisatud dokumendile:</i> NÕUKOGU DIREKTIIV, millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise liidu raamistik (uuesti sõnastatud)

Käesolevaga edastatakse delegatsioonidele dokument SWD(2021) 642 final.

Lisatud: SWD(2021) 642 final

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 14.7.2021
SWD(2021) 642 final

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT
MÕJU HINDAMISE ARUANDE KOMMENTEERITUD KOKKUVÕTE

Lisatud dokumendile:

NÕUKOGU DIREKTIIV,
millega korraldatakse ümber energiatoodete ja elektrienergia maksustamise liidu
raamistik (uuesti sõnastatud)

{COM(2021) 563 final} - {SEC(2021) 663 final} - {SWD(2021) 640 final} -
{SWD(2021) 641 final}

Kommenteeritud kokkuvõte
Mõjuhindang direktiivi 2003/96/EÜ läbivaatamise kohta
A. Vajadus meetme järele
Mis on probleem ja miks on tegemist ELi tasandi probleemiga?
Euroopa rohelise kokkuleppe kontekstis on direktiivi 2003/96/EÜ (energia maksustamise direktiiv) läbivaatamise algatus osa paketist „Eesmärk 55“. Peamised probleemid, mida mõjuhindangus käsitletakse, on asjaolu, et energia maksustamise direktiiv: i) ei ole kooskõlas ELi kliima- ja energiaeesmärkidega; ii) soodustab tegelikult fossiilkütuste kasutamist ja iii) ei aita enam kaasa siseturu nõuetekohasele toimimisele. Nende probleemide peamised põhjused on järgmised: i) maksustamise miinimummäärade praegune tase ja struktuur (indekseerimismehhanismi puudumine, kütuste maksustamine energiasisalduse asemel mahu alusel, võtmata arvesse nende keskkonnatoimet), ii) energiatoodete (eelkõige biokütuste) aegunud hõlmatus ning iii) erinevad maksuerisused, -vähendused ja -vabastused, mis piiravad direktiivi tegelikku katvust.
Mida tahetakse saavutada?
Kavandatud poliitikavariantide peamised eesmärgid on järgmised. I. Aidata Euroopa rohelise kokkuleppe raames kaasa ELi 2030. aasta eesmärkide ja 2050. aastaks kliimanetraalsuse saavutamisele. See viiks energiatoodete ja elektrienergia maksustamise kooskõlla ELi energia- ja kliimapolitikaga ning aitaks kaasa ELi jõupingutustele vähendada heitkoguseid, tagades samal ajal sidususe heitkogustega kauplemise süsteemiga ning vältides ebakõlasid ja kattumisi. II. Säilitada ja parandada ELi siseturgu, ajakohastades maksumäärade kohaldamisala ja struktuuri ning ratsionaliseerides maksuvabastuste ja -vähenduste kasutamist liikmesriikides. III. Muud tegurid, mida tuleb nõuetekohaselt arvesse võtta, on energia maksustamise direktiivi suutlikkuse säilitamine teenida tulu liikmesriikide eelarvetesse ning jaotuslik mõju.
Milline on ELi tasandi meetmete lisaväärtus (subsidiiaarsus)?
Tuvastatud probleeme saab lahendada ainult energia maksustamise direktiivi läbivaatamisega, kooskõlastades seda muude ELi poliitikameetmetega. Riiklike maksude ühtlustamata struktuuri ja suuruse tõttu võivad riiklikud lähenemisviisid moonutada siseturgu ja ohustada Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamist. Ainult ühtlustatud raamistik saab aidata saavutada ELi kaugeleulatuvad eesmärgid nendes valdkondades, püüdes samal ajal säilitada nii tootmissektorite konkurentsivõime kui ka sektorite ja energiatarbimise võrdse maksustamise. ELi panus suuremate kliimaeesmärkide saavutamisse kogu maailmas on tõhusam, kui EL koordineerib kõiki võimalikke poliitikavahendeid, sealhulgas maksustamist, seoses kaugeleulatuva kavaga, mis hõlmab ka heitkogustega kauplemise süsteemi laiendamist ja muid asjakohaseid poliitikameetmeid paketi „Eesmärk 55“ raames.
B. Lahendused
Millised on poliitikavariandid eesmärkide saavutamiseks? Kas on olemas eelistatud variant? Kui ei, siis miks?

Võrdlusaluseks (variant 0) on kehtiv 2030. aasta kliima- ja energiaalane õigusraamistik, nimelt varem kokku lepitud kliima- ja energiaeesmärk vähendada 2030. aastaks kasvuhoonegaaside heidet 40 %, ning peamised poliitikavahendid selle saavutamiseks.

1. variandi puhul indekseeritaks miinimummäärad ja laiendatakse osaliselt maksubaasi, säilitades samal ajal suures osas selle struktuuri. ELi-sisese õhu- ja meretranspordi sektor lisatakse reguleerimisalasse null-miinimummääraga, kaotades praegused maksuvabastused.

2. variandi puhul kehtestatakse lihtsustatud määrade süsteem. Miinimummäärad on indekseeritud ning põhinevad energiasisaldusel ja üleminekuperioodil (variandi 2a puhul 10 aastat ja variandi 2b puhul lühem periood kuni aastani 2030). Selles keskendutakse energiasisaldusele koos kõrgemate maksumääradega (peamiselt kütteainete puhul) ning maksubaasi laiendamine ELi-sisese õhu- ja meretranspordi sektorile lisatakse direktiivi kohaldamisalasse miinimummääradega, mida tõstetakse lineaarselt 10-aastase üleminekuperioodi jooksul seoses ELi-siseste tegevustega. Variandiga 2c lisatakse määradesse uus komponent, milles võetakse peale variandi 2a omaduste arvesse ka toodete õhusaasteainete heitkoguseid.

3. variandi puhul lisatakse süsinikusisalduse komponent nende sektorite jaoks, mida heitkogustega kauplemise süsteem praegu ei hõlma. Nagu 2. variandi puhul, kaalutakse ka käesoleval juhul kahte üleminekuperioodi (10 aastat ja kuni aastani 2030). Selle poliitikavariandi puhul analüüsitakse ka aastekomponendi kasutuselevõttu.

Arvestades, et heitkogustega kauplemise süsteemi tuleks laiendada nii, et see hõlmaks ka transpordi ja hoonete heitkoguseid, on toptelmaksustamise vältimiseks eelistatuim variant variant 2a.

Heitkogustega kauplemise süsteemi hästi läbimõeldud laiendamine maanteetranspordile, mere- ja siseveelaevandusele ning hoonetele koos energia maksustamise direktiivi läbivaatamist hõlmava 2. variandiga võib aidata saavutada ELi kaugleulatuvat kliimaeesmärki vähendada heitkoguseid 55 %, võimaldades samal ajal saavutada energia maksustamise direktiivi läbivaatamisega ülejäänud eesmärgid.

Millised on eri sidusrühmade seisukohad? Kes toetab millist poliitikavarianti?

Avaliku konsultatsiooni käigus pidas valdav enamik ettevõtjaid ja avaliku sektori asutusi asjakohaseks energiasisaldusel põhinevat energiamaksu. Lisaks pooldab valdav enamik igat liiki vastanutest energia maksustamise direktiivi läbivaatamist, millega kehtestatakse stiimulid alternatiivsete energiaallikate jaoks, mis toetavad üleminekut kliimanetraalsusele, vähendades vähemate maksuvähenduste, -vabastuste ja -tagastuste kaudu võimalust eelistada fossiilkütuseid. Valdav enamik kodanikest ja avaliku sektori organisatsioonide esindajatest toetab konkreetsete tegevusvaldkondade puhul maksusoodustuste kaotamist ning kaubandusliku ja mitteärilise kasutuse eristamist.

C. Eelistatud poliitikavariandi mõju

Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel juhul peamiste poliitikavariantide) eelised?

Eelistatud poliitikavariant 2a on täielikult kooskõlas paketi „Eesmärk 55“ muude algatuste ja asjaomaste ELi poliitikavaldkondadega. Kavandatud poliitikavariant aitab kaasa Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärkide saavutamisele, vähendades heitkoguseid EL 27 liikmesriigis. Võrreldes lähtestsenaariumiga vähenevad 2035. aasta heitkogused prognooside kohaselt järgmiselt:

KHG: -1,6 %; NO_x: -1,7%; PM_{2,5}: -2,5%; SO₂: -1,6 %

ELi-sisese õhu- ja meretranspordi sektori lisamine direktiivi kohaldamisalasse aitab suurendada transpordi

maksustamise ühtsust. Uute alammäärade kehtestamine ja maksubaasi laiendamine aitab kaasa tegelike maksumäärade suuremale ühtlustamisele ELis.
Millised on eelistatud poliitikavariandi (kui see on olemas, vastasel korral peamiste poliitikavariantide) kulud?
Hinnangulised kulud on järgmised: i) tööhõive vähenemine EL 27 tasandil 0,2 % võrra 2025. aastal võrreldes lähtestsenaariumiga, ii) kodumajapidamiste kütte- ja transpordihindade tõus ning iii) kulude suurenemine ettevõtjate jaoks vähemate erandite ja fossiilkütuste hindade tõusu tõttu. Kõrgemad maksumäärad toovad kaasa nii mootorikütuse kui ka kütteaine tarbijahindade tõusu. Eelistatud variandi puhul on see tõus kütteenite ja transpordikütuse hindade puhul sarnane, vastavalt ligikaudu 0,8 % ja 1,2 %. Tulemused näitavad, et kavandatud maksumuudatused võivad vähendada kodumajapidamiste korrigeeritud netotulu (netotulu ilma kaudsete maksudeta), sageli regressiivselt. Kui aga saadud täiendav maksutulu kantakse kindlasummalise maksena kodumajapidamistele tagasi, muutub kogu maksumuudatus progresseeruvaks, sest nende tagasikannete tulemusel suureneb vaesemate kodumajapidamiste netotulu rohkem.
Milline on mõju VKEdele ja konkurentsivõimele?
Pakutud poliitikavariant ei mõjuta konkreetselt ei VKEsid ega ELi ettevõtjate konkurentsivõimet.
Kas on ette näha märkimisväärt mõju riigieelarvetele ja ametiasutustele?
Lähtestsenaariumis prognoositakse, et liikmesriikide tulud vähenevad energiasüsteemi eeldatava arengu tõttu lähiaastatel (ajavahemikus 2020–2035) peaaegu 32 %, kuna tänu energiasäästule ja fossiilkütustelt üleminekule väheneb sõltuvus kütustest, seda juhul, kui liikmesriigid ei tõsta oma riiklikke määrasid. Eelistatud poliitikavariant 2a leevendaks seda suundumust suurel määral, suurendades tulusid. Energia maksustamise direktiivi läbivaatamise eesmärk on parandada ja lihtsustada maksumäärasid ja maksubaasi. Kavandatud muudatused ei tohiks siiski oluliselt muuta energiatoodete ja elektrienergia aktsiisimaksude tegelikku sissenõudmist ja haldamist.
Kas on oodata muud olulist mõju?
Ei ole.
Proportsionaalsus?
Ettepanek on eesmärkide saavutamiseks proportsionaalne ja vajalik, kuna sellega kõrvaldatakse energia maksustamise direktiivi praegused piirangud, säilitades samal ajal olulisel määral selle struktuuri. Kavandatud poliitikavariandiga 2a kehtestatakse uued miinimummäärad, laiendatakse maksubaasi, võetakse arvesse haavatavate leibkondade ja tööstuse konkreetset olukorda ning nähakse ette 10-aastane üleminekuperiood, et võimaldada sujuvat üleminekut. Lisaks nähakse algatusega ette regulaarsed läbivaatamised, et tagada poliitikameetmete proportsionaalsus.
D. Järeldused
Millal poliitika läbi vaadatakse?
Kehtiv energia maksustamise direktiivi artikkel 29 näeb ette korrapärase läbivaatamise aruande ja

vajaduse korral komisjoni ettepaneku alusel. Aruanne koostatakse viis aastat pärast direktiivi rakendamist.